

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter I

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter I", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter I*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XXIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl01val-shoot-idm139633873756000/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter I

lige Takt — det gælder stadig Ungdomsværkerne — holder ham lige fjærnt fra det opstyltede og det platte.

Dette Sprog afspejler nu i sin Farve og sin Glans Oehlenschlägers rigt udrustede Sansenatur. Han har forstaaet at se — han nævner det selv som Digterens Hovedegenskab; — de mange Erindringsbilleder i hans Digte er mærkværdigt anskuelige, klare og lyse. Men deres Anskuelighed beror ikke paa Mængden af opfattede karakteristiske Enkeltheder, men paa Fremhævelsen af de afgørende typiske Træk, hvoraaf Helheden bygges for vor Opfattelse. I dette Helhedsbillede, hvor Detaljerne altid underordnes de store Linjer, lyser de stærke og klare Farver op. Undertiden morer han sig, som senere J. P. Jacobsen, med at experimentere med Nuancen og Overgangene som i »Løveridderen«, hvor »blegere den blege Straale blegner«, men Hovedreglen er de enkle Farver, der undertiden virkningsfuldt kontrasterer indbyrdes (Indledningsstroferne til »Løveridderen«). Og det fulde Liv faar Billedet først, fordi det ikke blot er set, men sanset. Der er ikke blot Himmel over det, men Luft om det. Blomsterne er ikke blot Farve, men Duft. En afgørende Rolle spiller Temperaturfølelserne; man kunde næsten sige, at paa dem er »Jesus i Naturen« digtet. Oehlenschläger elsker det friske, det milde, det »kjoelne« og det skyggefulde; overfor det kolde, det lumre og det brændende reagerer han heftigt. Skovens svalde Skygge. Vandets kølige Friskhed er Yndlingsbilleder i hans Poesi.

Hans Kunst er derfor mindre for Øret end for Øjet og for Sanserne. Fyldige og rige, harmoniske

XXIII

og velklingende er hans Vers -- ogsaa paa det metriske Omraade er han en Fornyer af sjælden Rang, der ikke blot har tilført den danske Digtekunst sydlandske og antike Versemaal, som før kun var lidet eller aldrig brugt herhjemme, men som dristigt har kombineret videre paa det en Gang givne Grundlag -- men den ligefremme Sangtone finder han kun sjældent. Hans Ord har for fast Grund i den ydre Virkelighed til at forvandles til blot Musik. Exempler paa rent musikalske Digte vil kunne findes i »Sct. Hansaften-Spil«, hvor dog det tyske metriske Forbillede -- Tieck -- mærkes tydeligt; ren oehlenschlägersk i Tonen er derimod det lille yndige Digt fra »Aly og Gulhyndy«: »Ton, søde Strænge«. Thi i hans Ungdom syntes intet at være umuligt for ham; han kunde alt. Men som Helhed er hans Kunst plastisk, malerisk, sanselig anskuelig, udadvendt -- d. e. objektiv; ikke musikalsk, indadvendt, subjektiv.

Allerede heri ligger Svaret paa Spørgsmaalet: var Oehlenschläger egentlig Lyriker? Den centrale Lyrik laa ham fjærnt. Hans Kunst mangler den intense Selvfordybelse eller den dybe Selvoptagethed -- den søger udad, ikke indad. Hans Temperament var behersket af bratte Sindsbevægelser, elementære Følelsesreaktioner: den opbrusende Hidsighed, de voldsomme Omslag fra Angst til befriende Glæde f. Ex., der har sat sig pragtfulde Spor i hans Digte, men den store, brændende Lidenskab kender han ikke.

Teoretisk var han sig Retningen mod det objektive fuldt bevidst. Allerede i den førstesteffenske Periode havde A. B. Bentzon aabnet hans Øjne for »det dygtige Objective«. Sin poetiske Trosbekenndelse har han fremsat i disse Ord af Fortalen til XXIV